

Afrapportering: Projekt *Pop-up Willumsen*

Periode: 1. oktober 2012 – 30. september 2013.

Baggrund og formål

J.F. Willumsens Museum modtog i 2012 midler fra Formidlingspulje 2 under Kulturstyrelsen til et udstillingsprojekt, målrettet voksne borgere i Frederikssund Kommune. Et segment, som kun i meget ringe grad benytter sig af museets aktiviteter og udstillinger. Den strategiske målsætning med projektet var at øge kendskabet til museet i lokalområdet og danne ramme om kunstneriske oplevelser – med udgangspunkt i J.F. Willumsens kunst - for en bred gruppe af kommunens voksne borgere. Museets fysiske udstillingsrum skulle tilføjes en satellit, et mobilt museum, der skulle på tur rundt i Frederikssund Kommune og møde borgerne, der hvor de færdes. Den mobile enhed skulle på én gang være en dynamisk udstillingsenhed, der formidlede museet og dens samling på en sanselig og dialogisk måde og en platform for kunstnerledet workshops, der skulle skabe dialog mellem museet og borgerne og mellem brugere og ikke-brugere af museet. Projektets mål var desuden, at styrke museets personales kompetencer til at arbejde med brugerinddragelse og brugerdreven innovation.

Resultat

Resultatet blev et udstillingsprojekt, der kombinerede en udstilling i to af museets udstillingssale med en interaktiv, mobil formidlingsenhed – *Pop-up Willumsen*, designet af udstillingsscenograf Birte Dalsgård, der på skift blev placeret forskellige steder i Frederikssund Kommune – på hospitalet, biblioteker, kulturhuse og borgercenter. *Pop-up Willumsen* blev udstillet på en location i lokalområdet 14 dage ad gangen og efterfølgende 14 dage på museet, før den igen blev sendt ud til et nyt sted i kommunen.

Udstillingsprojektet tog fat i temaerne "Hvem var Willumsen" og "Hvordan arbejdede Willumsen" ud fra henholdsvis en række selvportrætter af kunstneren og en præsentation af en periode i Willumsens liv (1911-1912) med synliggørelse af værkproduktion, rejser, udstillinger m.m. inden for denne tidsramme. De udstillede værker blev suppleret af materiale fra arkivet, og Willumsens egne udtalelser blev blandet med kontrasterende stemmer fra datidens anmeldere, koner, kærestere, kunstnerkollegaer m.m. samt brugernes bidrag. I udstillingen og i den mobile formidlingsenhed havde deltagerne mulighed for at interagere med materialet og bidrage med nye perspektiver på

indholdet gennem forskellige aktiviteter, der tog udgangspunkt i deres erfaringshorisont. Eksempelvis kunne de kommentere på spørgsmålene "Hvem er vor tids Willumsen?" og "Hvad inspirerer dig i dit arbejdsliv eller familieliv?", modellere deres oplevelse af forholdet mellem arbejde og privatliv og deltage i workshops, ledet af billedkunstner Elsebeth Jørgensen. Elsebeth Jørgensen havde udvalgt materiale fra museets arkiv – Willumsens fotografier, notesbøger, breve, erindringer og avisartikler, som deltagerne på workshopperne sammensatte til nye visuelle fortællinger om kunstneren iblandet deres egne kommentarer og fotografier. Resultatet blev montager i forskellige udformninger - som leporello og pop-up-bøger, inspireret af bl.a. Willumsens fascinerende udklipsmapper. I udstillingsprojektet blev de udstillede kunstværker, det arkivariske materiale og brugernes bidrag præsenteret som ligeværdige usagn og skabte samlet en flerstemmig fortælling om Willumsen og hans kunstneriske produktion.

Samarbejdspartnere

Museet indbød en gruppe lokale borgere til i samspil med museets direktør, inspektør, underviser og udstillingsscenograf at udvikle udstillingskonceptet. Samarbejdet med brugergruppen skulle give museet viden om målgruppens værdier, interesser, kulturvaner m.m. og generere nye og innovative ideer til relevante fortællinger om museets samling og formidlingen af den, som kunne tiltrække de lokale voksne. Derudover samarbejdede museet med Frederikssund Hospital, Frederikssund Biblioteker, Kulturhuset Rejsestalden, Frederikssund Kommunes borgerservice og Frederikssund Gymnasium om opstilling af *Pop-up Willumsen* på de forskellige lokaliteter i lokalområdet og kommunikationen med samarbejdsinstitutionernes brugere om Pop-up Willumsens og de tilknyttede arrangementer.

Rekrutteringsprocessen

Museet rekrutterede borgere til udstillingsprojektet gennem Frederikssund Kommunens elektroniske borgerpanel. Panelet består af ca. 2000 frivillige voksne fra lokalområdet, der kommenterer kommunens politik og kommer med ønsker og holdninger til kommunens service. Paneldeltagerne fik tilsendt en mailinvitation om at deltage i en række på 5 workshops af 2-3 timers varighed på J.F. Willumsens Museum - fordelt over et halvt år - med det formål at udvikle, teste og implementere ideer til et udstillingskoncept målrettet et lokalt publikum. Som honorar for deltagelse i workshopperne blev borgerne tilbudt årskort til museet og særarrangementer specielt tilrettelagt for dem og deres familier. Gennem kommunens borgerpanel fik museet rekrutteret et hold på otte personer.

Tager man de kritiske briller på, kan man stille spørgsmålstegn ved, om de otte deltagere var repræsentative for det segment, som udstillingsprojektet var rettet mod. Voksne borgere i Frederikssund Kommune er en meget stor og differentieret borgergruppe mht. alder, uddannelse, værdier, etnicitet, interesser, økonomi m.m. De borgere, der medvirkede i udstillingsprojektet, var mellem 40 og 70 år, flertallet af dem var kvinder (en mand deltog), deres uddannelsesbaggrund og -niveau var forskelligt, men de var alle forbrugere af kultur i mere eller mindre grad – dog var kun to regelmæssige brugere af museet. De segmenter, de ikke repræsenterede, var bl.a. de 18-40årige, hovedparten af de lokale mænd og ikke-brugere af (fin)kultur. Vi havde kalkuleret med flere tilmeldinger og en gruppestørrelse på ca. 15-20 personer. Men kun 8 valgte at deltage i det fulde forløb, og vi havde derfor ikke mulighed for at "sortere" i borgerne - vælge til og fra - for at få sammensat en gruppe med forskelligartede brugerprofiler. Set i bakspejlet skulle rekrutteringsprocessen have været struktureret anderledes, hvis vi skulle have opnået en mere repræsentativ og differentieret brugergruppe. Ved kun at rekruttere gennem kommunens borgerpanel "missede" museet dialogen med den del af den lokale befolkning, der af den ene eller den anden grund ikke er en del af det netværk. Det havde eksempelvis været relevant at supplere e-mail invitationen med mere opsøgende metoder som f.eks. samarbejder med lokale foreninger og institutioner, der kunne fungere som døråbnere til grupper af både brugere og ikke-brugere af museet. Derudover havde vi måske fået fat i flere deltagere fra kommunens borgerpanel, hvis forløbet havde været mindre tidskrævende eller, hvis vi havde lønnet borgerne for deres deltagelse. Det kræver overskud i hverdagen både mht. tid og økonomi at deltage i frivilligt arbejde.

Brugerinddragelsesforløbet bærer præg af en for kort forberedelsesperiode. Rekrutteringsfasen er et helt afgørende element i en brugerinddragende proces, da deltagersammensætningen har betydning for den viden, der produceres i det videre forløb og dermed for projektets resultater. Det er kort sagt vigtigt at sætte rigeligt med tid af til opgaven. I fremtidige projekter med brugerinddragelse bør museet nøje overveje, hvordan man bedst rekrutterer deltagere fra det valgte segment. Hvilke kanaler og kommunikationsformer når ud til brugerne, og hvordan motiverer man dem til overhovedet at deltage? Gør de det af interesse? For at udvikle deres kompetencer eller blive en del af et socialt fællesskab? Eller er det betaling i form af et mindre honorar, der får dem til at engagere sig i et brugercentreret udviklingsprojekt.

Metodiske overvejelser

I brugerinddragelsesforløbet på J.F. Willumsens Museum valgte vi at arbejde med workshops som metode, en kvalitativ tilgang, der giver mulighed for at komme helt tæt på et udvalg af målgruppen, få deres holdninger og perspektiver i spil og i fællesskab producere ny viden og nye ideer. Gruppedynamikken kan være med til at skabe endnu flere indsigter og generere flere ideer end ved eksempelvis separate interviews. Forløbet blev tilrettelagt som en række på 5 workshops fordelt over et halvt år, og de enkelte workshops var struktureret som et miks af korte oplæg af museets medarbejdere, øvelser og diskussioner i plenum. Fokusgruppeinterviews, kreative idéudviklingsøvelser, brainstorming og test af mock-ups var nogle af de teknikker vi benyttede os af for at fremme produktionen af viden. Det fungerede godt med forskellige typer af øvelser i samme arrangement, da det gav afveksling og dynamik og sikrede at forskellige typer af brugere kom til orde. I løbet af processen fik vi idéudviklet et udstillingskoncept, testet og videreudviklet formidlingsaktiviteter, udstillingstekster og -skilte, og brugertestet en prototype i 1:1 af udstillingskonceptet.

Evaluering og konklusion

Var projektet så en succes? Steg antallet af lokale "gæster" under udstillingsperioden? Det er svært at give et entydigt svar, på grund af udstillingens spredning til både museum og forskellige lokaliteter i nærområdet. Museets medarbejdere registrerede brugeradfærd og brugerdeltagelse på udvalgte dage, de steder hvor *Pop-up Willumsen* var opstillet, og medarbejdere på biblioteker, kulturhuse, hospital og borgerservice blev ligeledes bedt om at observere. Men for flere af stederne gælder det, at borgerne har adgang til dem uden for normal åbningstid og altså uden bemanning. Men ud fra vores og vores samarbejdspartners observationer samt de spor, som borgerne satte på *Pop-up Willumsen*, er det tydeligt, at den mobile formidlingsenhed er blevet brugt. I forhold til antallet af lokale gæster på museet afventer vi Den Nationale Brugerundersøgelses resultater for 2013, der kan give os et præj, om mængden af gæster fra dette segment har været stigende under udstillingen. Samarbejdet med brugergruppen gav anledning til et nyskabende og anderledes udstillingskoncept, nye perspektiver på kunstværkerne og Willumsen og en form, der bevægede sig udover de traditionelle udstillingsrammer og ud i lokalområdet, hvor borgerne færdes til daglig. I de otte borgere fra brugergruppen har museet fået nogle gode ambassadører, og samarbejdet med biblioteker, kulturhus, hospital og borgercenter har skabt frugtbare relationer og alliancer, der kan føre til andre kulturelle oplevelser for borgerne i Frederikssund Kommune i fremtiden. Det brugerinddragende forløb på museet har bestemt ikke

været en fejlfri proces, bl.a. i forhold til rekruttering og forventningsafstemning med brugerne om bidrag og indflydelse, men det har været et nødvendigt læringsforløb for at blive bedre til at samarbejde med brugere og ikke-brugere i udvikling af museets udstillinger og aktiviteter.

Afvielser i forhold til den oprindelige plan

Da museet kun modtog delvist tilsagn fra Kulturstyrelsen, var vi nødsaget til at nedskalere projektet. Det betød, at *Pop-up Willumsen* "kun" blev opstillet 6 steder i Frederikssund Kommune modsat den oprindelige plan om 12 lokaliteter i nærområdet. Vi har dog planer om at udsende *Pop-up Willumsen* til nye lokaliteter i det kommende år, bl.a. Nordsjællands Sprogcenter, Sillebroen Shoppingcenter og en lokal virksomhed.

Kommunikation om projektet

Den lokale presse har løbende kommunikeret om *Pop-up Willumsen*, og projektet er blevet omtalt i lokale medier, hver gang den mobile formidlingsenhed er blevet placeret et nyt sted i kommunen. Derudover har der været informationer om projektet på samarbejdsinstitutionernes websites, Frederikssund Kommunens og museets hjemmeside. Inden projektstart var tanken at oprette en Page på Facebook, der skulle fungere som kommunikationskanal mellem brugerne og museet og brugerne i mellem. Men ideen blev hurtig skudt ned af borgerpanelet, der ikke mente, at en tilstedeværelse på det sociale medie ville appellere til de lokale borgere.

Museumsdirektør Annette Johansen og museumsinspektør Lisbeth Lund har skrevet en artikel om brugerinddragelsesforløbet til antologi udgivet i forbindelse med det tværinstitutionelle aktionsforskningsprojekt "Museer og kulturinstitutioner som rum for medborgerskab". Derudover holdte Annette Johansen og Lisbeth Lund et oplæg om projektet på Kultur-, naturhistorisk og kunsthistorisk orienteringsmøde 2013, 14.-15. november 2013 i Kolding.

Lisbeth Lund, museumsinspektør
19. december 2013

